

Друштво и конститутивни интереси

Друштво као скуп више интересних група

Могућност сукоба разних интереса

Врсте интереса

- 1) интерес друштва – да постоји и јача
- 2) инт. власника – а) да увећају богатство пословањем друштва (нпр. дивиденде, раст вредности удела) б) сукоби разних група власника (нпр. великих и малих а-ра)
- 3) инт. поверилаца – да намире тражбине
- 4) инт. запослених – да раде и зарађују плате
- 5) инт. управе – да влада и стиче примања
- 6) инт. друштвене средине – развој, запошљавање, животна средина, убирање пореза

Посебне дужности

Сврха – 1) усклађивање интереса у друштву 2) наметање интереса друштва као главног

Појачане (посебне) дужности

“Обавезници” посебних дужности (приврженици)

Општи појам – лица, важан положај, могућност знатног утицаја на друштво

Разлог – оданост (приврженост) друштву

Набрајање обвезника

- две групе – 1) непосредни обвезници и 2) повезана лица (посредни обвезници)
- непосредни обвезници

- 1) ортаци 2) комплементари 3) значајни (+25%) и контролни чланови доо 4) значајни (+25%) и контролни акционари ад 5) заступник и прокуриста друштва 6) директори и чланови надзорног одбора 7) ликвидациони управник 8) друга лица одређена оснивачким актом

Појачане (посебне) дужности

Набрајање обвезника - **наставак**

- посредни обвезници - **проширење** појма обвезника **на повезана лица**

- а) повезана физичка лица: 1) крвни сродници о-ка праволинијски и побочни до 3. степена и њихови брачни другови 2) брачни друг о-ка и његови крвни сродници у 1. степену 3) о-ков усвојилац, усвојеник и потомци усвојеника 4) чланови домаћинства о-ка
- б) повезана правна лица: 1) о-кова ћерка (контролно учешће) 2) о-кова “полу-ћерка” (значајно учешће) 3) о-кова сестра 4) о-кова мајка (контрл. учешће) 5) о-кова “полу-мајка” (знач. учешће) 6) директор и члан органа управљања или надзора о-ка

- **скривени директори** као обвезници

- појам – формално нису директ; одлучујуће утичу (разлика од фактичког директора)
- наше право - „друга лица“ по унутрашњим правилима друштва (нпр. друштво мајка)

Врсте дужности

- 1) поступање у **најбољем интересу** друштва и с пажњом доброг привредника у обављању послова за друштво (дужност пажње)
- 2) подређивање личног инт. друштвеном
- 3) несуклобљавање интереса с друштвом
- 4) неконкурисање друштву
- 5) пословна **тајна**

Поступање у најбољем интересу друштва

- обвезник?

* само лице које обавља посао за друштво

* набрајање - директор, члан НО, заступник (зак, стат., по запослењу), прокуриста и ликвидациони управник

- обавеза средства, а не циља
- пажња доброг привредника у процени интереса друштва (стручна пажња управитеља)
- одговорност за штету због за лоше процене – претпоставка кривице обвезника

- искључење одговорности (правило пословне процене; *business judgment rule*) -

а) ослањање у одлучивању на мишљење стручњака

б) веровање у савесност и стручност даваоца мишљења

- тужба – а) тужилац - друштво б) тужени – обвезник в) циљ - накнада штете

- рок за тужбу – 1) субјект.- 6 месеци 2) објект. – 5 год. 3) општост рока за све тужбе због повреде посебних дужности

Подређивање личног интереса обвезника друштвеном

Обвезник? - сви набројани “обвезници”

Забране – а) коришћења имовине друштва за личне потребе б) трговине упућеног (злоупотреба повлашћених података) в) злоупотребе положаја у друштву за лично богаћење г) отимања пословних прилика друштву за личне послове

Изузетак од забране – одобрење друштва (као код сукоба интереса)

Тужба

- тужилац - друштво
- тужени - обвезник и повезано лице
- циљ - 1) накнада штете 2) уступање користи

Несукобљавање интереса

Појам – сукоб личног интереса обвезника са друштвеним у уговору (послу) обвезника са друштвом

Случај – *Investment Development Consultants v Cooley* (УК, 1972) – изградња гасних складишта

Обавезе о-ка да пријави свој лични интерес

- коме? - 1) одбору директора или 2) скупштини (или НО) ако је једини директор друштва у сукобу 3) осталим ортацима у ОД одн. КД (без интереса)

Санкција за повреду дужности -1) ништавост посла 2) накнада штете друштву 3) искључење члана 4) дисквалификација члана управе (обавезно 12 месеци)

Солитарна одговорност о-ка и повезаног лица (ако је умешано)

Тужба - а) тужилац - друштво б) тужени - о-к и/или повезано лице

Избегавање санкције: 1) одобрење посла или 2) доказ обвезника да је посао у интересу друштва (без одобрења) – нпр. пок продао своју робу друштву по цени нижој од тржишне 3) савесност 3. лица 4) о-к нема лични интерес

Начини одобрења

а) ОД и КД - већина свих незаинтересованих ортака (комплементара)

б) ДОО - већина по капиталу незаинтересованих чланова у скупштини

в) АД - 1) већина свих незаинтересованих чланова одбора директора уз обавештавање скупштине ад 2) ако одб. директ. нема кворум због већине заинтересованих - већина присутних по капиталу у скупштини

Искључење одобрења - 1) посао јединог члана са друштвом 2) сви чланови друштва заинтересовани 3) право пречег стицања удела (акција) постојећих чланова у друштву (сви су заинтересовани) 4) друштво стиче сопствене уделе одн. акције од чланова (сви су заинт.) 5) мали послови - предмет посла до 10% бруто имовине друштва

Фикција великог посла – више повезаних малих послова у последњих 12 месеци

Неконкурисање друштву

Појам – преузимање истог својства у друштву конкурентске делатности

Обвезник – 1) сваки обвезник (осим ликвидаци. управника), али не и повезана лица 2) друга лица по оснивач. акту

Врсте својстава – запослени, предузетник, обвезник

Релевантно тржиште – производно и географско

Одобрење конкуренц. – као код сукоба инт.

Санкција – као код сукоба интереса

Трајање

- док траје својство у “свом” друштву
- продужење оснивач. актом – до две године

Тужба – а) тужилац – друштво б) тужени – повредилац в) циљ – 1) одштета 2) уступање користи (или посла) 3) забрана делатности 4) искључење члана 5) отказ запосленом б) дисквалификација члана управе(обавеза)

Пословна тајна

Појам тајне

- општи појам - а) поверљив (скривен) податак б) откривање в) могућ ризик штете друштву или корист за 3. лице

- посебан појам – проглашење тајном прописом или одлуком друштва
- 2 забране проглашења – 1) подаци о пословању који морају да се објаве 2) не сви подаци

Дужност чувања

- обвезници? – све врсте + **запослени**
- трајање – **а)** док траје својство + 2 год. **б)** продужење општим актом до 5 год.

Искључење дужности – **1)** дужност објављивања (нпр. финанс. извешт.) **2)** откривање нужно за заштиту интереса друштва **3)** откривање надлежном органу због казненог дела (узбуњивач)

Тужба – **а)** тужилац – друштво **б)** тужени – повредилац **в)** циљ – одштета, искључење члана, отказ запосленом

Дужност заштите даваоца податка о казн. делу

Тужбе у вези са друштвом

Врсте – индивидуална, скупна, деривативна

Индивидуална тужба

Појам - за заштиту свог повређеног субјективног права (нпр. накнада штете, поништај одлуке)

Разлог – повреда права тужиоца у друштву (нпр. неисплата дивиденде, онемогућавање гласа)

Тужилац – ималац права (оштећени)

Туженик – повредилац права (нпр. друштво, обвезник посебне дужности)

Рок – општи рок застарелости повређеног права

Скупна (колективна) тужба

Појам – тужба са дејством пресуде према свим лицима у ситуацији тужиоца (нпр. сви акционари исте класе)

Разлог – повреда права целе групе лица (нпр. повлашћених акционара)

Тужилац – оштећеник или овлашћена организација (нпр. Комисија за хов)

Туженик - друштво

Дејство пресуде – *erga omnes*

Пример – доплата у статусној промени или у истеривању акционара

Деривативна тужба

Појам - за накнаду штете друштву **у своје име, а за рачун** друштва

Преседан – *Foss v. Harbottle* 1843 (Енгл.)

Овлашћеник (тужилац) – **а)** примарни – друштво **б)** секундарни - ортак, комплементар и само 5% командитор, 5% члан доо и 5% акционар

Туженик – повредилац посебне дужности

Претходни поступак – **а)** захтев органу друштва **б)** протек 30 дана од захтева

Придруживање у парници (умешање) – **1)** право члана по тужби друштва **2)** право члана по тужби другог члана **3)** дозвола суда

Сукцесија у парници – за стицаоца удела од т-ца

Успех – исплата одштете друштву, а само накнада парничних трошкова тужиоцу

Вишеструка деривација – члан ћерке тужи директора мајке за штету ћерки

Рок – субј. 6 месеци; обј. – 5 год.

Информисање чланова друштва

Појам – радња стицања знања о подацима од значаја за друштво

Право сваког члана друштва

- лично и непреносиво право
- обухват права – **1)** право приступа подацима **2)** право увида (копирања)

Право друштва да уреди начин обавештавања – нпр. време и место приступа, задужено лице

Забрана ограничавања информисања

- 1) законска обавеза објављивања - нпр. финанс. извештаји
- 2) казнена дела

- **14 Информис. чланова друшт.**

Остваривање права

- писмени захтев друштву – **1)** лични подаци подносиоца **2)** предмет увида **3)** сврха
- право друштва да ускрати приступ из прописаних разлога – нпр. пословна тајна, штета друштву

- судска заштита – 1) разлог - друштво не омогући приступ у року од 8 дана 2) захтев ванпарничном суду - рок 30 дана 3) рок за одуку суда – 8 дана
 - забрана члану да добијени податак употреби за сврху ван захтева
- Одговорност
- одговорност обавештеног члана - за злоупотребу добијеног податка
 - одговорност друштва и органа друштва - за штету због повреде дужности обавештавања према члану